

FOLKETINGET

Nuummi Meeqqat angerlarsimaffiannut Tupaarnamut nakkutilliilluni alakkaaneq pillugu nalunaarusiaq (Nakkutilliilluni alakkaaneq 5)

1. Aallaqqaasiut

Sisamanngornermi 7. september 2023 § 71 naapertorlugu nakkutilliartortut siumut nalunaarutigeriikkaminnik Nuummi Meeqqat angerlarsimaffiannut Tupaarnamut nakkutilliartortutik alakkaapput.

§ 71 naapertorlugu nakkutilliartoqataapput nakkutilliisunut siulittaasup tullia Camilla Fabricius (S), Theresa Berg Andersen (SF), Alexander Ryle (LA), Stinus Lindgren (RV) aamma Aaja Chemnitz (IA).

Taakku saniatigut peqataapput ataatsimiititaliap pisortaa Lis Grønnegaard Rasmussen, ataatsimiititaliap allattaa Charlotte Avnsted-Vilman, ataatsimiititaliami assisstanti Gitte Ravn Jensen aamma oqalutsi.

Aallaqqaasiutigalugu nakkutilliisut meeqqat angerlarsimaffianni pisortanik sulisunillu ataatsimeeqateqarput. Meeqqat angerlarsimaffianniit peqataavoq pisortaq Birgit L. Andersen, aamma perorsaasoq Martin Ømark Andersen sulisullu allat arlallit ataatsimiinnermi angalaarunneqarnermilu ilaapput.

Sulisut oqaluttuaraat meeqqat angerlarsimaffianni ulluinnarni qanoq ingerlariaaseqartoqarnersoq. Sulisut isumaqarput meeqqat angerlarsimaffianni atugarissaarlutik. Isumaginninnerup tungaati-gut inissisimalluarput sulisoqarlutillu piginnaasaqarluartunik ukiuni arlalinni misilittagaqartunik.

Sulisut oqaatigaat Tupaarnami vikarinik atuneq ajorlutik, isumaqarluinnaramik, meeqqanut iluanngitsoq, inersimasunik nutaanik takkuttoqartuarnissaa. Pisariaqartitsisoqartillugu sulisut pingaar-tuusarput.

Nakkutilliartorluni alakkaanerup nalaani meeqqanik akuersinertaqanngitsumik najugaqartoqanngilaq. Meeqqat najugaqartut pif-fissami sivirusuimi taamatut pisariaqartitsisupput, assersuutigalugu ilaqutariit katsorsarneqarnerini aqusaagaqartarsimallutik imaluunniit ilaqutarsianittarsimallutik. Ilaatigulli aamma iserter-toqartarpoq akuersisitsinertaqanngitsumik angerlarsimaffiup avataanut inissinneqartunik.

6. maj 2024

§ 71-tilsynet

Charlotte Avnsted-Vilman
Udvalgssekretær
charlotte.avnsted-vilman@ft.dk
Tlf. 33373648

Folketinget

Christiansborg
1240 København K
3337 5500
ft@ft.dk
www.ft.dk

2. Nakkutilliisut oqaaseqaataat

Nakkutilliisut aarlerinaateqartippaat meeqqat Tupaarnamut inissinneqartarnerannut pequtaasarmat angajoqqaavisa angerlarsimaffeqanngitsuunerat. Nakkutilliisut paasinnipput allanik aamma peqquutilimmik inissiisoqartarmat, kisiannili angajoqqaat angerlarsimaffeqannginnerisa ajornakusoortilersinnaavaa meeqqap inissinneqarnikup ilaqutaasalu attaveqatigiinnissaasa ingerlatiinnarneqarnissaa, taamaammallu pingaaruteqarpoq misissorneqarnissaa allanik aaqqiissusiortoqarsinnaanersoq ilaqutariinnut. Angerlarsimaffiup avataanut inissinneqarneq akulerunneruvoq annertoorujussuaq meeqqamut angajoqqaanullu.

Nakkutilliisut aarlerinaateqartippaat Psykiatriimi meeqqat inuusuttullu misissorneqarnissaat ajornakusoormat. Misissuisarnerup siunertarivaa paasiniassallugu meeraq arlaannik nappaateqarnerisooq ajoquteqarnersorluunniit, taamaattoqassappallu nakorsartinneq sorleq eqqortuussanersoq aalajangerneqarsinnaalluni. Aamma meeqqamut perorsaanerup iluani iliuusissatut aalajangiisuuvoq tamanna,

Tamatuma saniatigut pingaaruteqarpoq sulisut ilisimasariaqakkaminnik ilisimasaqarnissaat nakkutigineqarnissaallu meeqqanut inuusuttunullu atugarliortunut tapersersuinissap tungaatigut. Pingaaruteqarpoq sulisut ilisimasaminnik nutarteriffiiguarnissaat soorlu meeqqat assersuutigalugu kannguttaatsuliorfigineqarsimasut. kaatsitaasimasut nakuuserfigitissimasullu qanoq naaperiarnissaat eqqarsaatigalugu.

Nakkutilliisut ajunngilluinnartutut nalilerpaat Tupaarnap sammisassaqtitsisarnera annertummat, meeqqat inuusuttullu aalalluarnissaat qulakkeerumasarmassuk, soorlu aamma aasakkut angalatinneqartartut.

Nakkutilliisuttaaq ajunngitsutut nalilerpaat angajoqqaanik suleqateqarnissaq ukkatarineqarluarmat. Pingaaruteqarpoq angajoqqaat malinnaatittarnissaat meeqqap ulluinnaanut atugarissaarneranullu, aamma siunissami naliliiffigineqarpat illersorsinnaasoq meeqqap angerlartinneqarnissaa, taava taamatut malinnaatitsisarneq periarfissanik nukittorsaasuusaaq.

Naggataagut nakkutilliisut ajunngilluinnartutut nalilerpaat qaqutigooortuummat Tpaarnami najugaqartunut pissaanermik atuisarneq, taamaattoqarsimagaangallu sulisuniit tamatigut malitseqartinneqartarluni.

3. Meeqqat angerlarsimaffiat Tupaarnaq naatsumik

Tupaarnaq tassaavoq ulloq unnuarlu angerlarsimaffik kommunimit ingerlanneqartoq. Siunnerfigisaapput silassorissutsimikkut nalinginnaasut sumiginnakkat meeqqat inuusuttuaqqallu ineriartornissaminnut periarfissallit, annertuumilli pisariaqartitsisut aaq-qissuussaalluartumik avatangiiseqarnissaminnik.

Meeqqat angerlarsimaffiat Tupaarnaq meeqqanut inuusuttuaqqanullu qulingiluanut 4-18 akornanni ukiulinnut inissaqarpoq. Assigiinngitsunilli pissuteqartumik meeqqanik sisamat ataallugit ukiulinnik aamma tigusaqartariaqartarsimapput.

Angerlarsimaffittut aamma kissaatigaat meeqqanik mikisunik qatanngutigiinnik isumagisaqarnissartik, soorlu meeraq arfinilinnik ukiulik nukarlernik qatannguteqarsimappat. Tamatumani pissutigivaat misilittakkatik suliaminnullu tunngatillugu ilisimagamikku meeraanermi siusissukku qatanngutinit avissaartitaaneq qanoq sakkortusinnaatiginersoq.

Alakkaanerup nalaani angerlarsimaffimmut iserteqqammerpoq nukappiaaraq pingasunik ukiulik, tamatuma nalaani ilaqutarsiami-niissinnaajunnaarsimasoq. Tamanna immikkut ittumik akuersissuteqarnissamik pisariaqartitsivoq. Sulisulli nalilerpaat, nakkutillinermikkut ilaqutariinnillu suliaqarnikkut ikiuussinnaallutik nukappiaqqap eqqortumik inissinneqarnissaanut piffissamilu aggersumi toqqissisimanissaanut.

Sulisunut pingaartuuvoq, meeqqat tamaaniittut aalaakkaasuunis-saat. Suleriaaserineqarpoq meeqqat ukioqqortunerulaartut Tupaarnamut inissinneqarsimanertik pillugu oqaluttuarsinnaanissaat. Taamaattumik meeqqat ukioqqortunerulaartut angerlarsimaffimmi inuunerissaarnissamut sunniuteqartorujussuusarput. Meeqqallu ukiukinnerit taakku qummut isigisarpaat.

Alakkaanerup nalaani meeqqat qulingiluaapput 3-12 akornanni ukioqartut.

Sulisorineqarput forstanderi, immikkoortortani pisortat marluk, perorsaasut arfinillit, inunnik isumaginninnermi ikiortit marluk, ikiortit marluk eqqiaasorlu ataaseq.

Meeqqat inuusuttuaqqallu tamarmik Tupaarnamut inissinneqartartut Nuumminngaaneersuupput. Tamatuma malitsigisaanik perorsaanerup tungaatigut sulinnermi periusissiornermilu ilaquaasut allallu attaveqaataasut peqataatinneqartarnerat. Attaveqa-

qatigiinnissap suliarineqarnera tamanut tunngartillugu pingaartin-
neqartorujussuuvoq.

Misilittagarineqarpoq ilaqutaasut attaveqaataasullu meeqqap ine-
riartorneranut inuunerissaarnissanullu sunniutilerujussuusut. Ul-
luinnarni Tupaarnami sulinermi aaqqissuussaaneq pisussanillu
siumut naatsorsuutiginnissinnaaneq qitiutinneqarlunnarput. Ta-
manna meeqqami pisariaqartumik toqqissisimanermik pilersitsi-
sarpoq meeqqallu imminut avatangiisiminullu tatiginnissinnaa-
neranik ikorfartuisarluni.

4. Nakkutilliisut alakkarterinerat

Aallaqqaataasumik ataatsimiinnerup kingorna nakkutilliisut
angerlarsimaffimmi alakkarteritinneqarput. Tupaarnaq ulloq un-
nuarlu angerlarsimaffiuvoq mikinerusoq, immikkoortunullu mar-
lunnut avinneqarsimasoq, ulluinnarni taaneqartartunik "qulliit"
aamma "alliit". Imaallutillu meeqqanut immikkoortorta q aamma
inuusuttuaqqanut immikkoortorta.

Taamatut immikkoortortaliisimanerni eqqarsaataavoq, meeqqat
qullerniittut ikorfartorneqarnissamik aquanneqarnissamillu pisa-
riaqartitsinerusut, taamaalilluni isumassuineq allaanerulluni.

Qullerni meeqqanut immikkoortortami arfinilinnut inissaqarpoq.
Sumi tamani eqqiluippoq torerlunilu, inillu angerlarsima-
fippalaarnerat misinnarpoq. Ineeqqat alianaapput imatorsuarlu
pisatsersugaanatik.

Allerni inuusuttuaqqat inaanni aamma alianaappoq, eqqiluilluni
torerluniluni. Immikkoortortami tassani meeqqat piumasaqaatinik
allaanerusunik malinnittussaapput. Meeqqat namminneq timikkut
eqqiluisaarnissartik isumagisussaavaat ataatsimullu suliasatigut
ikiuunnerussallutik, soorlu nerisassiornermi, erruinermi il.il.

Sulisut kissaatigaat meeqqat sunngiffimmi sammisassaqarnerunis-
saat, allaammi sunngiffimmi suliffissaqarnissaat. Tamatumani pi-
sariaqarpoq imminut ilisimaarinerunissaq imminullu aquussin-
naa-
nissaq inuusuttuaqqap inuunerani salliutinneqassaaq.

Sulisut oqaluttuaraat, alakkaanerup nalaani inuusuttuaqqanut im-
mikkoortortami meeqqat 11-12 akornanni ukioqarmata, taakku-
nunnga piumasaqaatit allaanerusut, inuusuttuaqqanut 14-18 akor-
nanni ukiulinnut piumasaqaatigisartakkaminnut sanilliullugit.
Naatsorsuutigineqartarporli ulluinnarni pisussaaffinnut meeqqat
peqataanissaat, taakkulu aamma piffissami allaasumi innartarfe-
qarput.

Nakkutilliisut najugaqarfimmi meeqqat ilaat oqaloqatigivaat.
Taanna oqaluttuarpoq Tupaarnami najugaqarnini nuannaralugu,
aammalu ukioq ataaseq tamaani najugaqarsimalluni.

5. Tamalaat

Sullinniakkat pillugit Tupaarnami sulisut oqaluttuaraat, meeqqat inuusuttuaqqallu annertoorujussuarmik sumiginnagaasimaneq misigisimagaat. Peroriartorfiini nakuuserneq, imigassaq, kanngutsaatsuliorfiginninneq perlilernerlu atugarisimavaat.

Tassunga atatillugu aamma meeqqat angerlarsimaffiannit maluginiarneqarpoq, meeqqat arlallit inissinneqarsimasut angajoqqaat angerlarsimaffeqannginnerat pissutigalugu. Tamanna angajoqqaanut attaveqarniarnerannut aporfiliivoq, angajoqqaatimmi angerlarsimaffiitut pulaarsinnaanngimmatigit.

Sulisut oqaluttuarput, meeqqat inuusuttuaqqallu inuuniarnermik ajornartorsiutillit ikorfartornissaat siunertaralugu ilisimasat supervision-iisinnaanerillu amingaataasut. Pingaartinneqarpoq sulisut ilisimasat tungaatigut nutarterigivigineqartuarnissaat, qanoq pitsaanerpaamik meeqqanik naapitsisinnaaneq pillugu, assersuutigalugu kanngutsaatsuliorfigineqarsimasut, perlilerimasut nakuuserfigineqarsimasulluunniit pillugit.

Sulisut oqaluttuarput angajoqqaanik suleqateqarneq ukkanniarneqartorujussuusoq. Meeqqat angerlarsimaffiat meeqqanik Nuumminngaaneersunik tigusaqartarmat, tamatuma meeqqat ulluinarni inuunerannut angajoqqaanik peqataatitsinissaq periarfissaqartittarpaa. Tamannalumi pingaarutilerujussuuvoq, aallaavigineqartuarmat meeqqap inuusuttuaqqalluunniit piffissap ilaani angerlarumaarnissaat.

Meeqqat inuusuttuaqqalluunniit akuersisitsinertaqanngitsumik ulloq unnuarlu angerlarsimaffimmut iserterpata, taava sulisut suliniutigiuannartarpaat, najugaqarnerup akuersinermik tunngaveqarnissaa. Sulisut meeqqamik isumaginnissinnaanerajornannginnerusarpoq, angajoqqaat misigisimappata akuutinneqarlutik tusaaniarneqarlutillu.

Meeqqanik inuusuttuaqqanillu Nuumminngaaniit taamaallaat tigusaqartaramik, sulisut aallarniutigisarpaat angajoqqaanik oqaloqateqarneq, tassani ilaqutariit oqaluttuassartaat tusarnaarneqarlunilu paasiniarneqartarluni. Taamatut periaaseqarnerup kingunerikkajuppaa, angajoqqaat akuersisarmata, meeqqamik inuuneranut peqataassagamik – nukissatik pigisatik aallaavigalugit.

Sulisut ilanngullugu erseqqissarpaat, pisariaqartoq perorsaasunut atugassarititaasut pitsaanerulernissaat. Suliffik annertuumik piumasaqarfiusuvoq piumassusermik kajumissusermillu annertuumik piumasagaatitaqartoq. Tupaarnaq ulloq unnuarlu angerlarsimaffiuvoq kommunimit ingerlanneqartoq, pisortallu misigisarpaat meeqqanik isumaginninnermi namminersortunit ingerlanneqartut sulisuminnut akissaatitigut pitsaanerusumik atugassaqtitsisartut.

Sulisut aamma oqaluttuaraat, misigisarlugu Nuummi illoqarfisuartut unammillernartut arlallit piusut. Internet ukiut qulit kinguliit ingerlaneranni atugaalerpoq, internetsilu inuusuttuaqqanut annertooujussuarmik sunniuteqalersimavoq. Killissamik qaanginiarnerup tungaatigut, kisianni aamma nalinginnaasumik iluarusunnissaq eqqarsaatigalugu.

Sulisut oqaluttuaraat isumaqarlutik, timikkut iluarisimaarneq aammalu timimik aalatitsisinnaanermut piginnaasat ineriartornissamut tunngavissiilluartartut peqqinnartumik, misigissutsikkut eqqarsartaatsikkullu unammilligassat tungaasigut, meeqqat atugarisartagaat angerlarsimaffiup avataanut inissinneqarnermi nalaani.

Sulisut oqaluttuarput, aasaanerani asiartarlutik. Aasaanerani qaammatit marlu, Ameralla/Kilaarsarfimmi qaammatini marlunni tupersimaartarput. Tamaani meeqqat assigiinngitsutigut ineriartortinneqartarput. Peqateqarsinnaaneq, ataatsimoornermik paasininneq, asimi piginnaasat, timikkut tarnikkullu unammilligassat/aqqusaagassat assoroornarsinnaasut, aallaaniarneq, aalisarneq, timersorneq, iligiiaarluni sammisaqarnerit aamma misigissusilerineq, minnerunngitsumillu pisussaaffiit suliassallu isumagisariaqartut, pinngortitami inuuniassagaanni.

Påskemi/ukiumi Qoornuliartarput ulluni 10-12-ni, taamaalineranilu anori silalu allaanerusarput. Tamaani ukiuunerani sammisassat ukkanneqartarput, tassa sisorarneq, sisooraarneq, apummik illunnguusiorderit, qaqqami aqissiliarnerit aamma fiskestang atorlugu aalisarneq. Tamatuma saniatigut pisussaaffiit, soorlu sermimik imissamik imertarneq, nerisassiorneq, aqunngasarfiup siparnianik igitsiartorneq, erruineq illumilu nalinginnaasumik torersaaneq.

Meeqqat angajoqqaavi aanaakkui aataakkuilu tikilluaqqusaasarput taamatut tammaaqatigiittoqarnerinut, piumagunik.

Ukioq allortarlugu Danmarkimut angalasarput meeqqat inuusuttuaqqallu angerlarsimaffiup avataanut inissinneqarsimasut allat nunanit tamalaaneersut atletik-imik unammiaaernerinut peqataasarlutik. Angerlarsimaffiup ikinngutaa Orøstrand unammersuarnernut qaaqqusisuusarpoq.

Sulisut misigisarpaat, meeqqat angerlarsimaffianni sulisunut avis-saaqqukkiartulersartut 16-17 miss. ukioqaleraagamik. Taamaalinerani inuusuttuaqqat nammineerniarnissartik pisariaqartilersarpaat, kommunilu suleqatigalugu ingerlariaqqinnissaannik ikior-niartarlugit. Inersimasunngoreernerminni ilaatigut meeqqat anger-larsimaffiat pulaartarpaat.

Alakkaanissaq sioqqullugu nakkutilliisut apequtigivaat, mee-q-qat inuusuttuaqqallu qassit tarnip nakorsaanit qulaajaavigineqar-simangersut. Sulisut akissutigaat inuusuttuaqqat qulaajaaviginiar-nerat ajornakusoortoq. Meeqqat najugaqartut ilaat qulaajaavigine-qarluni ingerlavoq, meeraqarporli allanik sulisut sukumiisumik qu-laajaavigineqartariaqarluartunik.

Meeqqat angerlarsimaffiannut pingaartuuvoq ilisimassallugu meeqqat inuusuttuaqqallu sutigut unamminartorsiuteqarnersut. Malittarisassat tunngavigalugit meeqqat inuusuttuaqqallu tigu-sarpaat taamaallaat nalinginnaasumik silaqassusillit ineriartor-nissaminnut periarfissaqartut, pissutsilli piviusut allaanerupput. Inissiisimaneq sapinngisartik tamaat attanniartarpaat, suliasaq artulersinnagu. Ilaatigulli nassuerutigisariaqartarpaat suliasaq naammassisinnaanagu. Tamanna uggornarpoq, tassami angerlar-simaffimmik allamik imminnut sanilliullutik ajunnginnerusumik nassaarnissaq tamatigut pisinnaaneq ajormat.

Alakkaanissaq sioqqullugu sulisut paasisitsipput, ukiumi kingul-lermi pingasoriarluni pissaanermik atuisoqarsimasooq, tamannalu qaffasinnerusooq ukiunut siullernut sanilliullugu. Aalajangersima-sumik pineqartoq nappaateqarpoq, avatangiisiminut paasinnis-sinnaarpiannnginnermik immaqaluunnit pingaarnertut, avatangiisiminit paasineqarsinnaannginnerminik.

Meeqqanik nukangasuuteqarput aamma perorsaanerup tungaatigut pissuserisaanik aqunneqartariaqartumik. Assersuutigalugu meeraq nerrivik kaavillugu arpattuarpas, innartinnani kigutigissartussaatil-luni. Taama pisoqartillugu sulisut meeraq eqillugu kivittariaqar-tarpaat kigutigissarlugulu. Sulisut isumaqarput tamanna pissaaner-mik atuinerunngikkaluartoq.

Pissaanermik atuinerup saniatigut aamma ima pisoqarsinnaasar-poq, sulisut misigisimallutik, meeraq atuariartortinnagu angerlar-simatiinnarneqartariaqartoq. Tamanna pissuteqarsinnasarpooq atuarfiup kissateqarneranit, assersuutigalugu ippassammat eq-qissiviillioortoqarsimanera pissutigalugu. Aamma imaassinnaasar-poq meeraq ullormik aallartitsinerliorsimappat, sulisut nalileraat, atuarfimmi sunniisinnaasorpassuit meeqqap sapissagai.

Sulisut ilanngullugu paasisitsipput, siornatigut kangerlummukar-simallutik ulluni 14-ni meeraq piffissami sivisuumi ajornartorsiu-tigisimasartik ilagalugu. Kisimiitinnissaa pisariaqarsimavoq meeraq eqqissitinniarlugu. Tamatigut meeraq inuusuttuarluun-niit taamatut aalajangertoqarneranut isumaqataasartoq, sulisulli aalajangersimapput, taama pisoqartariaqartoq. Isumaqatigiinngin-neq oqaatsit tungaatigut ersiuteqartarpoq.

Meeqqamut inuusuttuaqqamulluunniit pisaanermik atuisoqarsima-tillugu, sulisut tamatigut meeqqat inersimasullu akornanni pissaa-nermik atuisoqarsimanera oqaluuserineqartarpoq. Tamanna pine-qartumut pisinnaavoq imaluunniit ataatsimoorluni. Meeraq aam-ma kaammattorneqartarpoq aaqqiissutissamik siunnersuuteqaq-qullugu pisaanermik atuisoqarnissaa nutaamik pinngitsoorumal-lugu.

Meeqqat angerlarsimaffianni malittarisassaqaarpoq arlalinnik, meeqqanit inuusuttuaqqanillu malinneqartussanik. Asersuutiga-lugu pujortarneq imigassartornerlu inerteqqutaapput.

Meeqqat angerlarsimaffianni ileqqorissaarnissamut malittarisas-saqaarpoq, meeqqallu inuusuttuaqqallu taakku pillugit paasitinne-qartarput. Naqitaapput, pisortalli kissaatiginngilaat naqitanik allagartanillu iikkani peqarpallaannginnissaa. Pissutiginerullugu Tupaarnaq angerlarsimaffippalaarnissaa suliffeqarfittuunngitsoq. Malittarisassat ingerlaavartumik oqaluuserineqartarput.

Angerlarsimaffimmi innarfissat aalajangersimasuupput, piffissal-lu qanoq ukioqarneq aallavigalugu aalajangersagaallutik. Sulisut eqqumaffigisorujussuaat ilisimatuut sinik pillugu pisariaqartit-sinermut oqariartuutigisaat. Meeqqat elektronik-it tamaasa tun-niutissavaat, qullerlu qamillugu, kiisalu nal. 22.00 kingorna wifi attaveqarneq ajorpoq.

Meeqqat inuusuttuaqqallu pulaartoqarsinnaapput imaluunniit al-lanut pulaarsinnaapput, kisianni sulisut tamakku pillugit isuma-qatigiissutit aaqqiissuussaasimanissaannik pingaartitsisuupput. Pif-fissaalluatillugu meeqqat isumaqatigiissusioreersimassapput – tassa imaappoq ullormik ataatsimik sioqqutsillutik. Inuusuttuaq-qat 15-leereersimasut isumaqatigiissutit tungaasigut annerusumik periarfissaqartinneqarput.

[Dette er en oversættelse. I tvivlsspørgsmål henviser vi til den danske original].
Nutsigaavoq. Nalorniguit qallunaatuua takuuk.